

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

«УЗГОДЖЕНО»

Заступник ректора ХНАДУ
професор _____ Богомолів В.О.
«__» _____ 20__ року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник ректора ХНАДУ
професор _____ Гладкий І.П.
«__» _____ 20__ року

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Інноватика та управління інноваційною діяльністю
(назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)

підготовки

аспіранта
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і назва галузі знань)

напряму підготовки

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальності¹

051 «Економіка»
(шифр і назва кваліфікації для бакалавра, спеціальності – для магістра, аспіранта)

(шифр ПП 5)

(за ОПП чи № навчального плану)

2016 рік

¹ якщо програма використовується для підготовки фахівців декількох напрямів підготовки (спеціальностей), то перерахувати усі

Розроблено та внесено: Харківським національним автомобільно-дорожнім
(повне найменування кафедри)
університетом, кафедрою економіки підприємства

Розробники програми: доцент кафедри економіки підприємства,
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)
к.е.н., доцент Шершенюк О.М.

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри.
Протокол №19 від «9» червня 2016 року.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедрою: д.е.н., проф. _____ Д.В. Бабич
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

«Узгоджено»

Декан факультету управління та бізнесу професор _____ І.А. Дмитрієв
(повна назва факультету, де читається дисципліна) (вчене звання) (ПІБ декана)
« _____ » _____ 2016 року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2016 рік
© _____, 2020 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Інноватика та управління інноваційною діяльністю» складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня «доктор філософії» напрямку

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

(спеціальності) 051 «Економіка».

(назва напрямку для бакалавра, спеціальності – для магістра)

I. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни є формування у аспірантів знань, умінь та навиків в області управління процесами розробки та впровадження інновацій, наукових розробок, розкриття сутності безпосередньо інноваційного підприємництва, визначення ролі інтелектуальної власності як основи інновацій, формування науково-технічної політики як на рівні окремої організації, так і на регіональному та державному.

1.2. **Предметом** вивчення навчальної дисципліни є напрями інноваційної діяльності організацій, сукупність форм та методів управління інноваційними процесами, а також взаємодії організаційних структур та персоналу при цьому.

1.3. **Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни є освоєння теоретичних основ розвитку і регулювання інноваційної діяльності, вивчення особливостей забезпечення життєздатності підприємств в умовах внутрішньої і зовнішньої конкуренції; розробка і послідовна реалізація програм розвитку підприємств; уміння йти на ризик у розумних межах і спроможність нівелювати вплив ризикових ситуацій на фінансове становище підприємств, механізм управління науково-технічним прогресом, впровадження нововведень (інновацій) як основи економічного росту, підвищення конкурентоздатності організацій і економіки в цілому.

1.4. По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

механізм формування інноваційної політики; особливості фінансування інноваційних процесів та державного управління інноваційною діяльністю; основні організаційні форми реалізації інноваційної діяльності; систему, принципи і методи стимулювання інноваційної діяльності, процеси і закономірності формування національної інноваційної системи; структуру та механізми функціонування інноваційного ринку.

вміти:

обґрунтовувати організаційно-економічні заходи, спрямовані на підвищення ефективності інноваційної діяльності; організувати раціональне використання інновацій для ефективного виробництва; обґрунтовувати інноваційну стратегію розвитку та виробничо-господарської діяльності виробництва; складати інноваційно-інвестиційні проекти; здійснювати економічне оцінювання прогресивних організаційно-технологічних прийомів виробництва; оцінювати інвестиційну привабливість та ефективність інноваційної діяльності; приймати і обґрунтовувати рішення щодо методів впровадження науково-технічних інновацій в умовах невизначеності та ризику; обґрунтовувати вибір джерел фінансування інноваційної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, які передують вивченню економічної теорії: історія і філософія

вказати які дисципліни передують її вивчення та які подальші дисципліни потребують її вивчення)

науки, теорія організації, економіка дорожньо-транспортного комплексу, управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.

подальші дисципліни, які потребують вивчення інноватики та управління інноваційною діяльністю: економічні проблеми та механізм ресурсозбереження та інтенсифікації виробництва, економічне забезпечення конкурентоспроможності, управління економічною безпекою, стратегія економічного розвитку.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ³
Кількість кредитів – <u>3</u> Кількість годин – <u>90</u>	вибіркова (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	<u>V</u> (порядковий номер семестру)	<u>V</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>залік</u> (залік, екзамен)	<u>залік</u> (залік, екзамен)
Розподіл часу:		
– лекції (годин)	32	8
– практичні, семінарські (годин)	-	-
– лабораторні роботи (годин)	-	-
– самостійна робота студентів (годин)	58	82
– курсовий проект (годин)	-	-
– курсова робота (годин)	-	-
– розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	-

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Управління інноваціями: суть і особливості організації

назва розділу 1

Тема 1. Інноватика та її застосування в стратегічному управлінні підприємством

назва теми 1

Інноватика як наука про управління інноваційними процесами на підприємстві. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на інноваційну діяльність підприємства. Основні етапи прийняття рішень про вибір варіантів інноваційного розвитку. Методичні основи оцінки і вибору варіантів інноваційного розвитку підприємств.

Тема 2. Планування інновацій у системі планів підприємства

назва теми 2

Планування інновацій на підприємстві. Продуктово-тематичне планування інновацій. Оперативно-календарне планування інновацій.

³ якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа «Заочна форма навчання» відсутня

Тема 3. Управління розробкою інновацій

назва теми 3

Маркетинговий підхід до розробки і виведення інновацій на ринок. Методи дослідження проектних ситуацій і методи пошуку ідей. Розробка ідей і задумів інновацій. Основні джерела ідей інновацій. Оцінка методів прийняття інновацій. Маркетингові стратегії інноваційних товарів.

Тема 4. Мотивація персоналу і подолання його протидії нововведенням

назва теми 4

Мотиваційний механізм інноваційної діяльності. Форми і методи стимулювання інноваційної діяльності в організації. Системи стимулювання вищого менеджменту.

Тема 5. Організаційні форми інноваційної діяльності

назва теми 5

Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія - комерціалізація». Види наукових, проектних та інноваційних організацій. Роль академічного та освітянського секторів. Зміст понять «технопарк», «технополіси», «інкубатор інновацій». Організація впровадження й трансферту наукових інновацій. Малий інноваційний бізнес, життєвий цикл і тенденції розвитку. Інноваційні венчурні фонди. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності. Науково-технічне співробітництво. Форми інтеграції науки і виробництва. Конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій.

Тема 6. Державна підтримка інноваційних процесів

назва теми 6

Роль держави у забезпеченні інноваційних процесів. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економічного зростання національної економіки України. Ринкові механізми у галузі наукової та науково-технічної діяльності. Способи державного впливу на ефективність інноваційних процесів. Методи державної підтримки інноваційної діяльності. Вплив державних, приватних і громадських структур. Сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Тема 7. Перспективи інноваційного розвитку світового суспільства

назва теми 7

Ключові фактори інноваційної економіки. Сутність і роль науково-технічного прогресу в розвитку світових виробничих сил й людських потреб. Головні світові центри технологічного розвитку й їх стратегії. Радикальні інновації, що визначають VI технологічний уклад.

Розділ 2. Практичні аспекти реалізації процесу управління інноваційною

назва розділу 2

діяльністю на підприємстві

Тема 8. Інноваційний проект як форма реалізації стратегічних альтернатив

назва теми 8

Інноваційний проект: поняття та основні види. Управління реалізацією інноваційних проектів. Ресурсне та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності. Інформаційні технології управління інноваційними проектами.

Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності

назва теми 9

Види інвестицій. Джерела інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності. Державні гарантії як інструмент сприяння залученню фінансових ресурсів.

Тема 10. Нормування ресурсів і нормування праці в інноваційній діяльності

назва теми 10

підприємства

Нормування праці в сфері інноваційної діяльності. Нормування обігових коштів. Сутність збутових витрат і методи їхнього формування в умовах інноваційної діяльності.

Тема 11. Фактори корпоративної культури і ефективність діяльності підприємства

назва теми 11

Взаємозв'язок корпоративної культури, факторів і наслідків їх дії. Класифікація факторів, які впливають на формування корпоративної культури. Корпоративні культура як інструмент підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства.

Тема 12. Урахування чинників невизначеності та ризику на етапах обґрунтування

назва теми 12

проектів інноваційного розвитку

Інновації і ризик: проблеми і методи оцінки. Класифікація інноваційного ризику. Порівняльний аналіз методів кількісної оцінки ризику. Теоретико-методологічні основи ризику. Аналіз чинників ризику на етапах вибору цільового ринку. Характеристики ринку збуту. Вироблення пропозицій. Фактори ризику. Оцінка ризику.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова

1. Безгін К. С. Управління інноваційними процесами створення цінності на підприємстві: паліатив [Текст] : монографія/ К. С. Безгін; Донец. нац. ун-т. – Донецьк: НОУЛІДЖ. Донец. від-ня, 2012. – 186 с.
(друковані матеріали, які є в бібліотеці)
2. Белопольская Т. В. Инновационно-активные производственно-экономические системы: теория и практика управления [Текст] : монография/ Т. В. Белопольская; Донец. нац. ун-т. – Донецк: Юго-Восток, 2013. – 355 с.
3. Буренніков Ю. Ю. Управління інноваційною діяльністю в промисловості: сутність, особливості розвитку, шляхи удосконалювання [Текст] : монографія / Ю. Ю. Буренніков, Н. В. Поліщук, В. О. Ярмоленко ; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 183 с.
3. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / В. О. Василенко, В. Г. Шматько; За ред. В. О. Василенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
4. Дудар Т. Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / Т. Г. Дудар, В. В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
5. Єфремов О. С. Управління інноваційним розвитком підприємства: аспекти методології [Текст] : монографія/ О. С. Єфремов; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ: СНУ, 2012. – 503 с.
6. Зянько, Віталій Володимирович. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України [Текст] : монографія / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько ; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця : ВНТУ, 2015.

7. Ілляшенко, Сергій Миколайович. Інноваційний менеджмент [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Ілляшенко. – Суми : Університетська книга, 2010. – 333 с.
8. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД«Університетська книга»; К.: Видавничий дім«Княгиня Ольга», 2005. – 324 с.
9. Інноваційний менеджмент: навч. посібник/ Л. І. Михайлова, О. І. Гуторов, С. Г. Турчіна, І. О. Шарко. – Вид. 2-ге, доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.
10. Інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. І. Михайлова [та ін.]. – 2-ге вид., допов. – Харків ; Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 233 с.
11. Інвестиційно-інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / Терноп. нац. екон. ун-т ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. П. П. Микитюка. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 451 с.
12. Канигін Ю. М. Управління інноваційним розвитком України в умовах зовнішньоекономічної інтеграції [Текст] / Канигін Ю. М., Калитич Г. І., Олешко А. А. ; Ун-т сучас. знань. – К. : Знання України, 2012. – 32 с.
13. Коваленко О. В. Управління інноваційною діяльністю: шляхи вдосконалення [Текст] : монографія/ О. В. Коваленко, В. Л. Конащук, Л. А. Кромська; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2014. – 143 с.
14. Мелень, Олена Валентинівна. Інноваційні та інвестиційні процеси на промислових підприємствах України: сучасний стан і передумови розвитку [Текст] : монографія / Мелень О. В., Стригуль Л. С. – Харків : Щедра садиба плюс, 2014.
15. Нестерова, Наталія Анатоліївна. Інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. А. Нестерова ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. економіки і упр. інновац. діяльн. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. – 463 с.
16. Присяжнюк А. Ю. Управління інноваційною діяльністю в контексті формування фінансових потоків [Текст] : монографія / Присяжнюк А. Ю. ; Київ. екон. ін-т менедж. – К. : ДКС Центр, 2011. – 211 с.
17. Стадник В. В. Маркетинг-менеджмент інноваційного розвитку підприємства [Текст] : [монографія] / Стадник В. В., Мельничук О. П., Йохна В. М. – Хмельницький: Гонта, 2013. – 205 с.
18. Управління інноваційним розвитком підприємства [Текст] : монографія/ [В. Г. Федоренко, Л. І. Федулова, П. І. Безус та ін. ; за заг. ред.: В. Г. Федоренко, Л. І. Федулової] ; Акад. муніцип. упр., Екон. шк. акад. УАН В. Г. Федоренка. – Київ: ДКС центр, 2014. – 346 с.
19. Управління інноваційною діяльністю [Текст] : монографія / [Верещагіна Г. В. та ін. ; під заг. ред. О. М. Ястремської та Г. В. Верещагіної] ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 402 с.
20. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред проф. П. Г. Перерви [та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харк. політехн. ін-т». – Х. : НТУ «ХПІ», 2011. – 614 с.
21. Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації [Текст] : монографія / [М. А. Латинін та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. М. А. Латиніна ;

Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : Магістр, 2012. – 311 с.

22. Чайковська, Марина Петрівна. Інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / М. П. Чайковська ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ін-т математики, економіки та механіки. – Одеса : ОНУ, 2015. – 380 с.

Допоміжна

1. Архієреєв С. І. Інноваційний потенціал України: прогнозно-аналітичні оцінки:

(інші друковані матеріали)

Монографія / С. І. Архієреєв, Т. В. Тарасенко. – Х.: Золоті сторінки, 2008. – 112 с.

2. Голубев А. А. Экономика и управление инновационной деятельностью: учеб. пос. / А. А. Голубев. – СПб: СПбГУ ИТМО, 2012. – 119 с.

3. Друкер Питер Ф. Бизнес и инновации. – М.: «ИД Вильямс», 2007. – 432 с.

4. Інноваційний менеджмент у період модернізації економіки [Текст] : колект. моногр. / О. В. Литвин [та ін.]. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. – 216 с.

5. Исакова Н. Б. Предприятия Украины: инновационная деятельность и сетевые взаимодействия: монографія/ Н. Б. Исакова; Под ред. д.э.н., проф. В. П.Соловьева. – К.: Информ.-аналит. агентство, 2012. – 377 с.

6. Петрова І. Л. Інноваційна діяльність: стимули та перешкоди: монографія / І. Л. Петрова, Т. І. Шпильова, Н. П. Сисоліна. – К.: «КРОК», 2010. – 320с.

7. Рогоза М. Є. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: моделі та механізми : монографія / М. Є. Рогоза, К. Ю. Вергал. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 136 с.

8. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Авт.упоряд.: Г. О. Андрощук, І. Б. Жилияєв, Б. Г. Чижевський, М. М. Шевченко. – К: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

9. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту. Магістерський курс [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / [С. М. Ілляшенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : Університетська книга, 2015. – 855 с.

10. Юринець, Зорина Володимирівна. Інвестиційний та інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / З. В. Юринець, Л. Й. Гнилянська ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 319 с.

Інформаційні ресурси

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України № 436-IV

(адреси сайтів з матеріалами)

від 16.01.2003 р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Податковий кодекс України» (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

4. Міністерство освіти та науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua

5. Інтеллектус [Електронний ресурс]: веб-журн. – Режим доступу: <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>

6. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс]: наук.-практ. журн. – Режим доступу: <http://www.intelvlas.com.ua/>
7. Теория. Эксперимент. Технологии [Электронный ресурс]: журн. – Режим доступа: <http://www.tet.zp.ua/>
8. Мир техники и технологий [Электронный ресурс]: междунар. техн. журн. – Режим доступа: <http://www.mtt.com.ua/>
9. Державний фонд фундаментальних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dffd.gov.ua/>
10. Генерация идей: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://content.mail.ru/pages/p_27901.html
11. Эксперт Украина[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.expert.ua/>.
12. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 року N 991-XIV // Відомості Верховної Ради України(ВВР), 1999, N 40, ст.363.(Редакція від 05.12.2012). – Офіц. сайт ВРУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991-14>

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування, діалогу,

(перелік засобів контролю успішності навчання студентів, які застосовуються: тесті, екзаменаційні білети, тощо)

групового обговорення тематичних питань, самостійної та контрольної роботи.

Остаточний контроль з дисципліни – залік.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення заліку за допомогою тестових завдань у час окремого розкладу занять.

Розробники програми:

доцент кафедри економіки підприємства,

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

к.е.н., доцент Шершенюк О.М.

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, яке набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Програма навчальної дисципліни містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

2. Програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2 екземпляр залишається на кафедрі.